

Kris i Paris

Köerna är långa till den 90-årige Chagalls utställning på Louvren, och lika långa till 1800-talsmålaren Courbets på Grand Palais. Men man talar ändå i Paris om en kris för konsten, för den moderna. Publiken sviker, gallerier slår igen och avantgardismen är sjuk. Det är framför allt 10:e Ungdomsbiennalen som har dragit igång debatten. Rolf Anderberg har varit där och konstaterar att unga konstnärer använder mycket TV-apparater.

DET ÄR FULL rulle på konstlivet i Paris nu. Fyrahundra gallerier håller igång, den internationella ungdomsbiennalen pågår (månaden ut), den internationella konstmässan och två stora utställningar av 90-åringen Marc Chagall och 1800-talsmästaren Gustave Courbet.

Samtidigt hörs klagande toner. Sedan 1974 (oljekrisens år) har priserna på konst varit i sjunkan-

de. En Magritte (belgisk surrealist - som då stod i 350 000 Fr kan man i dag inte bli av med för 150 000. De amerikanska hyperrealisterna har gått från 100 000 Fr ner till 30 000. Skall man tro en skribent i en kulturtidskrift, så går rader av gallerier omkull.

Det finns de som hävdar att konsthandelns kris hänger ihop med en kris inom konsten. Allt fler konstnärer börjar ifrågasätta sin egen verksamhet. De vill inte göra målningar åt en ekonomisk elit. De vill inte att konsten skall vara ett unikt objekt, som man kan spekulera i.

Avantgarde

De vill göra konsten till en handling, ett meddelande, en kommunikation med en större allmänhet. De gör "performances" (föreställningar), fotograferar, spelar in videoprogram eller ställer ut större eller mindre saker från fågelfjädrrar till husvagn med uppstoppad häst, kalv med två huvuden och världens största tjurhorn.

Allt detta, ja allt, verkar det, som inte är måleri, det kallar man — med en gammal term — för *avantgarde* (en militär beteckning på en liten trupp som går före huvudstyrkan).

Och vad har avantgardismen

åstadkommit? Att publiken minskat, påstås det, samtidigt som konsthandeln ligger på språng för att fånga upp något säljbart i den, nyhetsvärdet, signaturen.

Har då avantgardismen blivit sjuk, frågar man. Och är en återgång till måleriet möjlig?

En akvarellist

Biennalens svar på den senare frågan skulle möjligen kunna uppfattas som ett svagt "ja". För där har man i om låtit en akvarellmålare vara med (en schweizare som gör någon sorts symboliska landskapsbilder). Det har å andra sidan uppfattats som något sensationellt att han är med.

Måleri finns också, mest abstrakt. Men det som dominerar är andra tekniker.

Ungdomsbiennalen i Paris, i Moderna Museet och Tokyo-museet är den tredje av de stora internationella konstutställningarna i Europa. Den är barnbarn till biennalen i Venedig (som har en mera återblickande karaktär), och ungefär jämnårig med Documenta i Kassel, som den liknar, fast den är mindre och mera koncentrerad. Men den är ensam om att bara visa verk av ungdomar, åldersgränsen 35 år.

Här skall man alltså inte visa det som är etablerat. Det hindrar inte att några av deltagarna är ganska merittungda, inte minst den svenske deltagaren Anders Åberg, som har äran att stå först i katalogen, eftersom man stavat hans namn med A. Han sägs vara född i Stockholm, bo i Nordingra och ha adressen Nacka, Norge. Hans konst uppfattas nog också som exotisk. Hur som helst, så har hans "husskulpturer" med svensk skog, dragspel och brasiliansk slum blivit något av det mera uppmärksammade.

TV och arkeologi

Nej, Parisbiennalen skall spana framåt. Den vill — som det står i katalogens förord — vara en genomtänkt information om den konst som är på gång i världen.

Vad är då på gång, just nu? Ingenting särskilt, om man skall döma av denna utställning. Inga fanfarer, i varje fall, ingen gemensam ungdomlig protest mot

Detta foto av en amerikansk konstnär (Robert Cumming) på Biennalen i Paris kan illustrera hur många konstnärer känner det i dag, sittande mellan två stolar: måleri eller avantgarde.

det närmast föregående, ingen ny stil.

Ismernas tid är förbi. Engagemangets också, tycks det. Konstnärerna verkar snarare vilja dra sig undan världens buller, för att syssla med sina egna problem. Och de är kanske ganska lika varandra överallt i de industrialiserade länderna, för utställningen verkar faktiskt litet enformig, trots splittringen.

Det beror i hög grad på att det finns så mycket fotografier och TV-apparater. Ja, där kan man urskilja en tendens på utställningen (men den är inte ny): Konstnärerna söker sig till massmediernas tekniker. De skriver också. Men inte går man till en konstutställning för att läsa. Eller se på TV. Den plågas man väl nog av i andra sammanhang.

Men man kan förstå att den lockar konstnärerna, som en ny teknik. Försöken verkar ännu trevande, består ofta i närbilder på ensamma individer, upprepningar med variationer, en man som går uppför en trappa i det oändliga, tex.

Samma sak i fotona. Här kom-

mer dock landskapet med, en spegling av det nyväckta intresset för ekologi? Men ofta finns det därtill en filosofisk spekulativ i det, om tid och seende... Här är japanerna mästare.

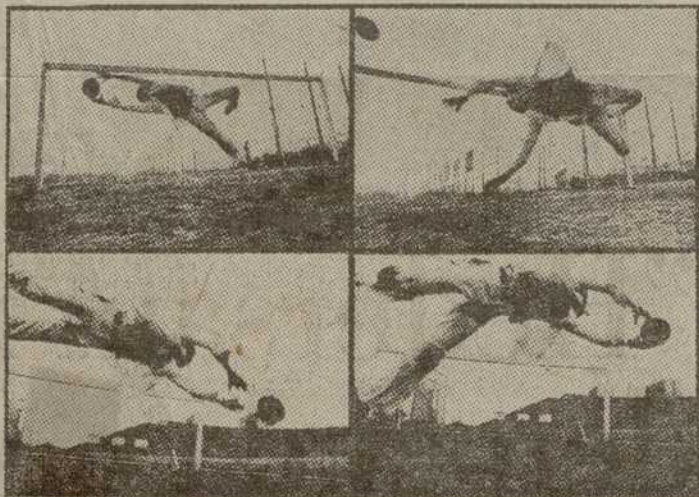
En annan skönjbar tendens rör sig mot arkeologin, mot en sorts arkeologi i modern tid. Man samlar typiska föremål i ett rum eller på en gata och visar dem i en monter eller på skärmar.

Bakom scenen

En hel del känner man igen från Documenta i somras. Inget nytt i Paris, men fortsatta splittrade försök att befria konsten från det unika värdebegreppet. Dessa försök leder framför allt till att utnyttja massmedietekniker, men inte för att gripa in, utan för att meditera!

Alltså uppehålls i alla fall myten om konstnären som något unikt, något avskilt från de sociala sammanhangen, en inåtskådande figur bakom scenen. Hur skall han få kontakt med publiken?

Rolf Anderberg

120 konstnärer från 24 länder är inbjudna till den 10:e Ungdomsbiennalen i Paris. Mest är de från USA och Västeuropa. Men några östländer är också representerade (inte Sovjet), bl.a Polen genom Zdzislaw Sosnowski med de här fotografierna.

Göteborgs-Posten

Göteborg

AR33

ca 310.000 ex 7/vecka (I)

Syde

1977 -10- 2 9

SUEDE